

เพื่อทำ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจนะ ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งแต่วันเข้าพรรษา เห็นไหม เวลาเข้าพรรษานี้ มันก็คักมาก เวลาคนจะบวชจิตใจอิมบุญอิมกุศล อิมบุญอิมกุศลขึ้นบานมาก นี่เวลาที่ขึ้นบานก็ ตั้งความหวัง ตั้งความหวังว่าถ้าเราบวชแล้วเราจะประพฤติปฏิบัติ เราจะมีคุณธรรมในหัวใจ เรา จะมีความสุขความมั่นคงในใจ

เวลาเราตั้งใจ เห็นไหม เวลาเข้าพรรษาเราอธิษฐานพรรษากัน อธิษฐานพรรษา เห็นไหม แล้วก็อธิษฐานจุดงค์ ใครจะถือจุดงค์มากขึ้น ใครจะถือจุดงค์ก็ข้อ แล้วแต่ที่เราตั้งสัจจะ ตั้งสัจจะ แล้วนี่เราต้องถือสัจจะนั้น ถ้าถือสัจจะนั้นให้เป็นความมั่นคงของหัวใจเรา เวลาตั้งใจใจ เวลา ตั้งใจเราตั้งใจของเรา แต่เวลาทำไปแล้ว เห็นไหม นี่วันนี้วันอุโบสถอีกแล้ว นี่เข้ามา ๒ อุโบสถ ๑ ปักข์ ๑ เดือน อีก ๓ เดือนข้างหน้า ใน ๓ เดือน เห็นไหม เข้าพรรษา ๓ เดือน ๕๐ วันนี่ไปแล้ว ๓๐ ถ้า ๓๐ วัน นี่ ๓๐ วันเราวัดผล วัดผลกับการประพฤติปฏิบัติของเรา ความเป็นจริงในหัวใจ ของเรา จิตใจของเรายังขึ้นบานอยู่ไหม จิตใจของเรายังมั่นคงอยู่ไหม จิตใจของเรายังอาจหาญอยู่ ไหม

ถ้าอาจหาญอยู่ เห็นไหม เพราะว่ามันเป็นโอกาสใจ เวลาเข้าพรรษานี้เข้มขึ้นมาก ตั้ง สัจจะว่าของเราเราจะประพฤติปฏิบัติ จะให้ได้สมความปรารถนาของเรา สมความปรารถนาของ เรานะ หน้าที่ของเราหน้าที่ของพระใจ หน้าที่ของพระบวชมาแล้วพยายามค้นคว้าหาสัจจะความ จริงในใจของเรา เราบวชมาแล้วนี่ทำความสงบของใจให้ได้ ถ้าใจสงบแล้วนี่ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ฝึกหัดปัญญาของเรา ศีล สมาธิ ปัญญา มันจะกล่อมเกล้าหัวใจของเราให้มันคงขึ้นมา ให้หัวใจ ของเรานี้มันรู้แจ้งขึ้นมา ให้มันมีสัจธรรมขึ้นมา

ต้นไม้ เวลาปลูกต้นไม้ เห็นไหม เวลาหน่ออ่อนมันปลูกต้นไม้ขึ้นมา เราดูแลรักษา

ขึ้นมา เวลามันเติบโตขึ้นมาซะ เวลามันให้ดอกไม้ให้ผลมันชื่นใจ เวลามันแตกใบอ่อนมันมีความชุ่มชื้น มีแต่ความสวยงามไปทั้งนั้นเลย เวลามันผลัดใบ เวลาใบมันแก่มันต้องทิ้งใบของมันไป เห็นไหม ต้นไม้ในป่ามันผลัดใบของมัน ใบนี้ร่วงหมดเลย นี่ถึงเวลาที่มันผลัดใบของมัน ฤดูกาลของเขา

นี่ก็เหมือนกันในหัวใจของเราไง ในหัวใจของเรา เห็นไหม ถ้าเราทำของเรา ถ้ามีสติ มีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมา มันสดชื่น มันแจ่มใส มันมีความอบอุ่น มันมีความสุข เวลาจะความจริงใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ววางอริยสัจไว้ เห็นไหม ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สัจจะความจริง มีทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป

เวลาทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไปนะ สัจจะความจริงในโลกนี้ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริงทั้งนั้น แล้วถ้ามันมีความสุขขึ้นมาได้ยังไง มันมีความสุขดี เวลาคนเรามันทุกข์ มันยากขึ้นมา เห็นไหม เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา เวลาทุกข์ยากขึ้นมา ความทุกข์ในหัวใจเรา ประสบมาจนเคยชินกับมัน แต่เวลามันผ่อนคลาย เวลามันสละทิ้ง เวลามีความสุขขึ้นมา เห็นไหม นี่ไง ถ้ามันมีความสุขความสุขมันเกิดขึ้นมาอย่างนี้ไง

คนเราเนะมันอาบเหงื่อต่างน้ำมามีแต่ความทุกข์ความยากมา เวลามันเสร็จงานแล้วนี่มันทำความสะอาดชำระล้างร่างกายแล้วมีความอบอุ่นมีความสุขนะ ความสุขมันสุขเกิดขึ้นอยู่อย่างนี้ไง นี่ไงเวลามันเกิดขึ้น วิมุตติสุขๆ สุขโดยยั่งยืน สุขโดยที่ไม่เปลี่ยนแปลงมันเป็นยังไง ที่ว่าวิมุตติสุขๆ วิมุตติสุขมันมาจากไหน ความสุขมันมีอยู่จริงหรือ วิมุตติสุขมันมาจากไหน วิมุตติสุขจะเกิดขึ้นต่อเมื่อความทุกข์มันหายไป ความทุกข์มันสิ้นไปจากหัวใจ นั่นละวิมุตติสุข ความทุกข์มันสิ้นไปจากใจ

แต่ความทุกข์ในปัจจุบันนี้ เห็นไหม ในปัจจุบันนี้ความทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์มันเป็นความจริง ถ้าทุกข์เป็นความจริง เราฝึกหัดใช้ปัญญาของเรา เราฝึกหัดของเรา เห็นไหม นี่หน้าที่การงานของพระ โดยหลักๆ นะ โดยหลักหน้าที่ของพระๆ หน้าที่ของพระคั่นคว่าพยายาม ขวนขวาย พยายามประพฤติปฏิบัติขึ้นมา หน้าที่ของพระไง

เราภูมิใจกันว่าเราเป็นพระป่าๆ พระป่าก็พระป่า เห็นไหม พระป่า นี่พระบ้าน พระบ้านก็ศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาขึ้นมานี้นักธรรมเอก ศึกษาจนจบ

เปรียญ ๕ ประโยค จบแล้วนี่จบการศึกษา จบการศึกษาก็ฝึกหัด ฝึกหัดขึ้นมาให้มีความชำนาญให้
แม่นยำในธรรมวินัยนั้น ถ้าแม่นยำในธรรมวินัยนั้นฝึกหัดการปกครอง ฝึกหัดการปกครอง เห็น
ใหม่ ได้เป็นเจ้าของอาวาส ได้เป็นเจ้าของคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะจังหวัด นี้ได้เจ้าคณะภาค ได้
เจ้าคณะมณฑล

นี่การปกครองๆ นี่พูดถึงวัดบ้านๆ วัดบ้านเขาแม่นยำของเขาในเรื่องธรรมวินัยของเขา
แม่นยำในธรรมวินัย จิตใจของคนมันมีดีและชั่ว เวลาดีขึ้นมา นี่แม่นยำนี้ถูกต้องสอดคล้องกับ
ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เวลาชั่ว เวลาชั่วขึ้นมาธรรมะขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าก็บังเงาใจ บังเงาเพราะกิเลสมันอยู่ข้างหลังใจ กิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรา
ใจ ก็เอาสิ่งนั้นอยู่ข้างหน้าเอาไว้สั่งสอนคนอื่น แต่หัวใจของคนไม่ได้ทำๆ ถ้ามีใจของธรรมมันก็
จะพยายามอยู่ใกล้ศีลธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เวลาใกล้ศีลธรรมของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง มันก็กัดกร่อนในหัวใจนั้น

จิตใจของคนเวลาทุกข์มันบีบคั้นทุกข์มันกัดกร่อนขึ้นมา มันบีบคั้นในใจขึ้นมา มัน
แสวงหาของมันเพื่อจะพ้นจากทุกข์ๆ แล้วมันจะพ้นได้จริงหรือไม่ ถ้าพ้นได้จริง เห็นใหม่ นี่ของ
เรา เห็นใหม่ เขาศึกษามาแล้ว ศึกษาในภาคปริยัติ ศึกษาแล้วก็เพื่อประพฤติปฏิบัติไป เรามีครูมี
อาจารย์ของเราใช้ใหม่ ฝ่ายคันถธุระกับวิปัสสนาธุระ ถ้าวิปัสสนาธุระครูบาอาจารย์ของ
วิปัสสนาธุระคือว่าพระป่าๆ นี่วิปัสสนาธุระ วิปัสสนาธุระคือบวชมาแล้วก็ออกประพฤติปฏิบัติ
เลย

การศึกษาก็ศึกษามาจากอุปัชฌาย์อาจารย์ อุปัชฌาย์อาจารย์ เห็นใหม่ เกสา โลมา นขา ทัน
ตา ตโจ ถ้าทะลุเข้าไป เกสา นี่ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ถ้ามีสติปัญญาเห็นใหม่ ด้วยจิตของเรา
ด้วยกำลังของจิตของเรา ด้วยกำลังของใจของเรา ถ้ามันแทงทะลุ นี่ผม ขน เล็บ ฟัน หนังแล้วจบ
เลย คนเรามันติดก็ติดกันที่ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ที่ท่านเทศนาว่าการ เห็น
ใหม่ มันเหมือนกับโลศพ โลศพเห็นใหม่ โลศพเขาจิตรพิสดารเขาแกะสวยงามไปหมด ยิ่ง
คนมีศรัทธาภาพ มีทุนรอนมาก เขาจะทำโลศพของเขามาหาศาลเลย ในโลศพนั้นก็มิช้ากศพ ใน
สัจจะในความจริงของมัน ในร่างกายของเรา ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง นี่มัน
ย้อนกลับผม ขน เล็บ ฟัน หนัง มันเป็นโลศพ แต่หัวใจในผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ที่มันส่องแผ้ว

นั่นไง ถ้าเราทะลุประตูโปร่งเข้าไปนี่ ทะลุประตูโปร่งผม ขน เล็บ ฟัน หนึ่งเข้าไปทะลุลายโลงศพนั้น วิจิตรพิสดารนั้นนะ ข้างในมันเป็นซากศพ

แต่ของเราถ้ามันทำความสงบของใจเข้ามา เวลามันทะลุลาย ผม ขน เล็บ ฟัน หนึ่งเข้าไป แล้วนี่ จิตนี้ผ่องใสๆ มันกลับกันถ้าเราเป็นธรรมๆ มันกลับกันๆ ถ้ามันทะลุได้ เห็นไหม เราเรียน จากอุปัชฌาย์อาจารย์มา ถ้าเราเรียนจากครูบาอาจารย์มา เรามีครูบาอาจารย์มาที่ท่านเน้นย้ำตรงนี้ ใจ เพื่อทำๆ ถ้ามันเพื่อทำนะ เรามีหน้าที่การงาน หน้าที่การงานเรามหาศาลเลยนะ

สิ่งที่มันข้อวัตรปฏิบัติ ข้อวัตรปฏิบัติมันสังคมของสงฆ์ คุณิ อวาส เห็นไหม สิ่งที่อยู่ของ ผู้ที่ไม่มีบ้านไม่มีเรือนใจ ถ้าผู้ที่ไม่มีเรือนบวชแล้วนี่เป็นนักบวช เห็นไหม สละบ้านสละเรือน มาแล้วมาอยู่ในอวาส ถ้าอยู่ในอวาสแล้วนี่มันก็เป็นทีส่วนกลาง ทีส่วนกลางก็เป็นทีของสงฆ์ๆ เห็นไหม แล้วสงฆ์ก็ตั้งขึ้นมาเป็นวัดเป็นวาขึ้นมา มารวมกันแล้วเขามีข้อวัตรปฏิบัติ ข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมาสี่ปายะ ๔ สี่ปายะ ๔ นี้ทิวฐิเสมอกัน ความเห็นเสมอกัน เห็นไหม เพื่อความอยู่ ความสงบความร่มเย็นใจ

แล้วถ้ามันมีผู้นำที่ดี ผู้นำที่ดีปกครองดูแลที่ดี เห็นไหม ผู้นำที่ดีปกครองยังงี้ มัน ปกครองด้วยความอบอุ่นนะ ถ้ามันผู้นำที่ไม่ดี เห็นไหม ผู้นำที่ไม่ดีเอารัดเอาเปรียบกัน เห็นไหม ลำเอียงเพราะรัก ลำเอียงเพราะชัง ลำเอียง ลำเอียงเพราะเขา ลำเอียงเพราะเรา เห็นไหม คนที่ ประพฤติปฏิบัติมันหวาดระแวงไปทั้งนั้นนะ การหวาดระแวงเรามาเพื่อประพฤติปฏิบัติ งานของ พระคืองานประพฤติปฏิบัติ งานของเราคือค้นคว้าหาใจของเรา ถ้าเราหวาดระแวงอยู่ภายนอก แล้วข้างในมันจะมีโอกาสได้ทำยังงี้

มันหวาดระแวงก็ส่งออก มันระงักงัย ระงักงัยจากภายนอก แต่ไม่ได้ระงักงัยจากภายใน ไม่ได้ระงักงัยจากกิเลสตัณหาความทะยานอยากใจ แล้วถ้ามันงานของพระๆ ครูบาอาจารย์ที่ดี นะ สิ่งที่เราหวาดระแวงมันจะไม่มีใจ ถ้าคนมันไม่ระแวง ไม่วิตกกังวลนี้อบอุ่น เข้าที่ไหนก็ได้ ทำแล้วมันสบายใจนะ จะโคนไม้ที่ไหนก็ได้ ในร่มเงาที่ไหนก็ได้ พอเข้าไปแล้วปฏิบัติ มันปฏิบัติ เอาจริงเอาจังเกิด ทำไปแล้วมรรคผลได้ผลขึ้นมา เรามีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะอีกต่างหากนะ ถ้า มันหวาดระแวงมันทำอะไรไม่ได้เลย มันส่งออกๆ เห็นไหม เพื่อทำๆ เพื่อทำ เพื่อการกระทำใจ

คุณิ ข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมานี้ก็เพื่อทำให้มันเรียบร้อย ทำอะไรในวัดในวา คุณิ เวลาหลวงตา ท่านอยู่กับหลวงปู่มัน เวลาท่านจะออกไปวิเวกท่านจะขึ้นไปกราบหลวงปู่มันนะ นี่ข้อวัตร

ปฏิบัติในวัด สิ่งใดที่มันขาดเหลือ สิ่งใดที่มันขาดตกบกพร่องมีหรือไม่ ถ้ามีจะทำจะฟื้นฟูจะทำ ให้มันสมบูรณ์ ถ้าสมบูรณ์แล้วทุกอย่างมันสงบระงับดีแล้ว เหล่ากรรมก็จะขอลาออกไปวิเวก ชั่วครั้งชั่วคราว นี่เวลาไปปรึกษาหลวงปู่มันไว้ก่อน

ถ้าในวัดในวาถ้ามันมีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง เราจะช่วยกันดูแล จะช่วยกันทำให้มัน สมบูรณ์ สมบูรณ์สุดแล้วคนอื่นจะได้มีความสุขสบายใจ แล้วเหล่ากรรมจะขอโอกาสเพื่อไปวิเวกหา ความสงบระงับข้างนอกสักชั่วครั้งชั่วคราว ก็รองจนกว่าท่านจะอนุญาต พอชั่วคราวบั้นก็เข้าไปลา ท่านอีกทีหนึ่ง ถ้าท่านอนุญาตก็ได้ไปวิเวก

นี่ไง เราทำกันเราทำกันเพราะเหตุนี้ เราทำกันทำเพื่อความสงบ เพื่อความระงับ แล้วเพื่อ ความสมบูรณ์ของมัน เพื่อความจะหยิบจะจับจะสอยมันก็จะมิใช่ใหม่ เสร็จแล้วเราก็เข้าทาง จงกรม เราก็เข้านั่งทางสมาธิภาวนาของเรา เวลาไปทำแล้วมันก็ไม่หวาดไม่ระแวงไม่ต้องมาวิตก กังวล มันตัดปลิวโพธิความกังวลออกไป มันตัดความกังวลของเราออกไป เราจะได้เข้าทางจงกรม นั่งสมาธิภาวนาด้วยความปลอดโปร่ง ไม่ต้องว่า พอเข้าทางจงกรมเขาทำอะไรกัน เข้าทางจงกรม เอ๊ะ เสียงนั้นเป็นเสียงอะไร นี่มันวิตกกังวลไปทั้งนั้นนะ แต่ถ้ามันสำเร็จแล้ว มันเรียบร้อยระงับ แล้วนี่ นี่เพื่อทำๆ เพื่อทำคือเพื่อเดินจงกรม เพื่อนั่งสมาธิภาวนา เพื่อโอกาสของเราไง ไม่ใช่เพื่อ โลก ถ้าเพื่อโลกเขา เขาทำไว้ทำไม ทำไว้เพื่อวิจิตรพิสดาร ทำไว้เพื่อให้คนเขาชื่นชมไง

นี่เขาชื่นชมๆ มันจะวิจิตรพิสดารขนาดไหน ถ้าเรามีข้อวัตรปฏิบัตินะ ถ้าวัตรกรรมฐาน วัด กรรมฐานเราเข้าไปวัดไปวาแล้วนี่มันต้องวัดไม่ร้าง ถ้าวัดไม่ร้างนะ ความเป็นอยู่ปัจจัยเครื่อง อาศัยมันต้องดูแลรักษา การรักษาใครรักษา ก็คนอยู่มันรักษา วัดไม่ร้างไง ถ้าวัดไม่ร้างนี่ นี่ไง ไม่ ต้องวิจิตรพิสดารหรอก นี่มีข้อวัตรนะมันเรียบง่าย มันติดดินไง มันติดดินแล้วมันสะดวกด้วย สะดวกในการประพฤติปฏิบัติไง เพื่อธรรม ไม่ใช่เพื่อโลก

ถ้าเพื่อโลก เพื่อโลกเพื่อสงสารมันไปซิงดีซิงเด่นกันไง ซิงดีซิงเด่นก็ซิงกิเลสทั้งนั้น ความ ซิงดีซิงเด่นซิงกิเลสมาทำไม เรามานี่เราจะมาชำระล้างกิเลส เราจะมาฆ่ากิเลสนะ ถ้าเราจะฆ่า กิเลส เห็นไหม นี่เราทำตรงนี้ นี่หน้าที่ของพระๆ หน้าที่ของพระมันคืออะไร หน้าที่ของพระเรา บวชมาเราต้องการคุณธรรม เราบวชมาเราต้องการความทะลุปรุโปร่งในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไปแล้ว เปิดพระไตรปิฎกมาอ่านข้อไหนอ่านวรรคไหนมันเข้าใจ มัน

เข้าใจ มันแจ่มแจ้ง มันซาบซึ้ง เวลาหลวงตาท่านตรัสธรรมขึ้นมา เห็นใหม่ ท่านกราบแล้วกราบ
เล่า กราบแล้วมันซาบซึ้งๆ มันเห็นบุญเห็นคุณทั้งนั้น มันเป็นไปไม่ได้หรอกที่คนที่มีคุณธรรมใน
ใจแล้วนี้ไม่ระลึกถึงคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราก็เป็นพระสงฆ์ แต่เราเป็นสมมุติสงฆ์ สมมุติสงฆ์มัน
เป็นจริงเพราะมันยุติจุดตุตถกรรม ยุติจากอุปัชฌาย์ยกขึ้นมาเป็นสงฆ์ พอยกขึ้นมาเป็นสงฆ์
แล้วนี้ เห็นใหม่ พอเป็นสงฆ์โดยสมบูรณ์ นี้อุโบสถจะลงอุโบสถนี้ ถ้าลงอุโบสถแล้วมันไม่เป็น
โมหิยะไม่เป็นโมหะงิ เราเสมอกันไง เห็นใหม่ คุณิ ที่เราจะลงอุโบสถ จะทำยุติจุดตุตถกรรม
มันต้องเป็นเรื่องสงฆ์ทั้งนั้น สามเณรนี้เข้ามาไม่ได้เลย แม้แต่พระด้วยกัน ถ้าศิลาบพร่องก็เข้ามา
ไม่ได้ ถ้าเข้ามามันก็เป็นโมหิยะหมด โมหิยะมันไม่มีสิ่งใด ถ้าเป็นโมหะจบเลย

นี่ไง เราถึงเป็นสงฆ์ด้วยกันๆ แต่ถ้าเป็นสงฆ์ด้วยกัน หน้าทีของสงฆ์ สังฆะ เราหาขึ้นมา
ไง เราแสวงหาขึ้นมา เห็นใหม่ ถ้ามันเป็นสงฆ์ ถ้าเป็นสงฆ์ๆ ตามความเป็นจริง เห็นใหม่ ถ้าเป็น
สงฆ์ตามความจริงนะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ พุทธ ธรรม สงฆ์รวมลง
ที่ใจ นี้คุณิ เวลาเราทำสมาธิขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบขึ้นมามันไม่สงสัยในพระพุทธเจ้าเลย พุทธะ คุณิ
เราจะอุปัชฌาจากพุทธะ ผู้ใดอยากจะอุปัชฌาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้อุปัชฌาจากภิกษุใช้
เถิด ให้อุปัชฌาจากภิกษุใช้เถิด เราไปอุปัชฌาผู้เจ้าได้ป่วยขึ้นมา เท่ากับอุปัชฌาจากองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า นี้ก็เปรียบเทียบ นี่ไงของเทียบเคียงไง

แต่ถ้าเราทำพุทธโธ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันจิตสงบเข้ามา เห็นใหม่ มันโอโฮ มัน
สงบ มันสงบนะ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ผู้รู้ๆ นี้มันรู้อยู่ในหัวใจของเรานะ ผู้ตื่นมันตื่นจาก
ความหลับไหล มันตื่นจากความสงสัย มันตื่นจากการลบล้าง เพราะมันส่องใสๆ มันส่องใสหัวใจ
ของเรา นี่ถ้าเพื่อทำ เพื่อทำก็ทำขึ้นมา พอทำขึ้นมามันก็เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้าเป็นจริงเป็นจัง
ขึ้นมา เห็นใหม่ สิ่งที่เราอยู่อาศัยกันนี้มันเป็นวัฒนธรรมนะ มันเป็นประเพณีวัฒนธรรม คุณิ เวลา
ในการท่องเที่ยว เขามาเที่ยววัดเที่ยววาทั้งนั้น เขามาเที่ยววัดเที่ยววา วัดไหนเขาสะอาด วัดไหน
เขาสงบ วัดไหนเขาเร็นเร็ง เขาก็ไปเที่ยววัดนั้นกัน

แต่ของเรา เห็นใหม่ คุณิ เวลาหลวงตาท่านบอก วัดนี้เป็นวัดประพฤติปฏิบัติ ถ้าไม่มีธุระ
จำเป็นไม่ควรเข้ามายุ่งเกี่ยว ถ้ามาก็มาเป็นบุญกุศลเป็นครั้งเป็นคราว ถ้าวัดปฏิบัติ เห็นใหม่ นี่ไง
ถ้าเพื่อทำ เพราะเพื่ออะไรล่ะ เพื่อความสงบสงัด เพื่อความเป็นจริงในหัวใจของเรา ถ้าเพื่อความ

เป็นจริงในหัวใจของเรา เห็นใหม่ มีการกระทำอย่างนั้น ทุกคนเขาชื่นชมนะ เขาชื่นชมแล้วมันต้องทำจริงด้วย

ถ้าทำจริงแล้ว เขาบอกอย่าไปที่นั่น พวกญาติโยมเขาเยอะ เขาจะคอยช่วยกันส่งเสริมเอง ถ้าจะไปก็ให้ไปที่เป็นที่ครั้งเป็นคราว ไปเมื่อมันมีความจำเป็น เห็นใหม่ เพราะเราเกิดมาเป็นคนเกิดมาเป็นคนแล้ว แล้วมีศรัทธามีความเชื่อขึ้นมา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมาเป็นมนุษย์ พอเป็นมนุษย์ขึ้นมาเห็นภัยในวัฏสงสารขึ้นมา มาบวชเป็นพระ พอบวชเป็นพระเราได้ฉายากันมา เห็นใหม่ ฉายาบาลินะ มันเป็นศากยบุตรพุทธชินโรส เราทำของเราขึ้นมาไง ถ้าเพื่อทำ เห็นใหม่ ถ้าเพื่อทำก็เป็นการกระทำ ถ้าเป็นการกระทำด้วยสัมมาทิฐิ ด้วยความเห็นถูกต้องดีงามขึ้นมา มันก็เป็นสมมุติสงฆ์ด้วยความสมบูรณ์ ถ้าด้วยความสมบูรณ์ขึ้นมา เห็นใหม่ เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบเข้ามาจากปุถุชนมันจะเป็นกัลยาณปุถุชน

จิตนี้ๆ จิตนี้จิตที่มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนี้ ไม่มีใครดูแลรักษามันนี่ คุณี มันทุกข์มันยากของมัน เห็นใหม่ มันทุกข์มันยากของมัน แต่พอเกิดมาแล้วนี่ พ่อแม่ก็ตั้งชื่อให้ ไปอยู่ที่กรมการปกครอง นาย ก นาย ข นาย ง นี่มันทุกข์ยาก นาย ก นาย ข นาย ง นี่ทำหน้าที่การงานแล้วประสบความสำเร็จ นาย ก นาย ข นาย ง ขึ้นมานี่ ทำสิ่งใดมาเป็นประชากรของชาติ แล้วถึงที่สุดแก่แต่ชราภาพไป นาย ข นาย ง นี่ตายแล้ว ตายแล้วก็จำหน่ยว่ามรณะ ตาย จำหน่ยจากบัญชีไป เห็นใหม่ นี่มันก็ผลของวัฏฏะๆ ใจ

แล้วจิตเราอยู่ไหน นาย ก นาย ข นาย ง มันอยู่ไหน นาย ก นาย ข นาย ง นี่มันเป็นใคร นาย ก นาย ข นาย ง นี่เห็นใหม่ มันมีผลทางกฎหมายใจ กรมการปกครองเขาจับจดทะเบียนแล้ว มีผลทางกฎหมาย คุณี คนต่างด้าวๆ เขาไม่มีบัตรประชาชนของเขา เขาไม่มีสิทธิอะไรในเรื่องสุขภาพ ในเรื่องการจูนเจ้าจากรัฐ ไม่มีเลย คนไม่มีสัญชาติ ใจนี้ของเราก็เหมือนกัน เรามีสัญชาติๆ เห็นใหม่ เรามีสัญชาติ แล้วเราได้บวชเป็นพระ มีทุกอย่างถูกต้องดีงามทั้งหมด ถ้าถูกต้องดีงามทั้งหมดขึ้นมา เราพยายามค้นคว้าหาตัวของเราให้เจอ ถ้าค้นหาหัวใจให้เจอ เห็นใหม่ เพื่อทำๆ เราบวชมาเพื่อทำ เพื่อประพฤติปฏิบัตินะ

ถ้าเพื่อประพฤติปฏิบัติมันจะมีแนวทางของเราๆ ในทางจงกรม ในการนั่งสมาธิภาวนานี้ มันเป็นกิริยาการก้าวเดิน กิริยาในการนั่ง กิริยาในการยืน กิริยาในการเดิน สิ่งทีกระทำๆ นี่ก็ทำเพื่อค้นคว้าหาใจของตน ถ้าค้นคว้าหาใจของตน ถ้ามันเจอใจของเราเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าจิตมัน

สงบระจับเข้ามา เห็นใหม่ เราจะมีคุณค่า แล้วถ้ามีคุณค่าขึ้นมา ถ้าคนมีอำนาจวาสนา เห็นใหม่ เราจะทำต่อเนื่อง เราพยายามจะทำของเรา เราพยายามจะรักษาของเรา ชำนาญในวิธีๆ ชำนาญในการรักษา รักษาให้ใจมันตั้งมั่นให้ได้ แล้วฝึกหัดในใจของเรา ใจของเรานี้ให้พยายามค้นคว้าหา กาย หาเวทนา หาจิต หาธรรม ทั้งๆ ที่มันอยู่กับเรานี้แหละ

เวลาโดยวิทยาศาสตร์ เราก็คือเราไง ก็สมบูรณ์ในเราแล้วไง ก็มีสัญชาติ มีบัตรทุกอย่างพร้อมใจ ก็เป็นเรานี้ไง ก็เราผลของวิญญูะไง แต่ต้นข้าวของมันล่ะ สิ่งที่ยืนว่ายตายเกิดในวิญญูะล่ะ ใครไปเห็นมัน ไม่มีใครเคยเห็นใจ ไม่มีใครเคยเห็น แต่เราพรั้มเพื่อกันแต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้งที่เป็นศาสดานะ ครูเอกของโลก เป็นศาสดาของเราที่เราระลึกถึงๆ ระลึกถึงด้วยคุณงามความดีนะถูกต้อง แต่คำว่าพรั้มเพื่อกัน โคนกิเลสมันบังเงาใจ กิเลสมันบังเงา มันก็เอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาบังเงา แล้วมันก็ซ่อนอยู่ข้างหลังใจ ซ่อนอยู่ข้างหลัง แล้วเราก็จะค้นคว้าหามันๆ มันก็ต้องมีหน้าที่การงานของเราไป เพื่อทำ เพื่อธรรมะ

เราประพฤติปฏิบัติธรรมมีการกระทำนะ เห็นใหม่ การกระทำทำข้อวัตรปฏิบัติ เราทำของเรานี้ในทางจงกรม ในการนั่งสมาธิภาวนานี้เพื่อมีการกระทำ มีการกระทำเพื่อการกระทำ เพื่อการกระทำมันเป็นกิริยา เพื่อการกระทำ เห็นใหม่ ความคิดนะมันก็เป็นกิริยาของจิตทั้งนั้นนะ มันจะเป็นกิริยาต่อเมื่อครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติแล้วท่านมีคุณธรรมขึ้นมา ท่านจะรู้จะเห็นของท่าน แต่ของเรานี้ เวลาเราพูดธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นกิริยา ความคิดมันเกิดดับ เวลามันเกิดดับเราก็คาดการณ์จินตนาการกันไปว่ามันเกิดดับ พร้อมด้วยทุกอย่าง พร้อมทุกอย่าง ทุกอย่างอย่างหนึ่งก็อารมณ์หนึ่ง อย่างหนึ่งก็คิดอย่างหนึ่ง มันเห็นตอนไหน มันเห็นตอนไหน มันเห็นจริงหรือเปล่า มันเห็นไม่จริงเพราะอะไร มันเห็นไม่จริงเพราะว่าจิตมันไม่สงบ

ถ้าจิตมันสงบนี้ที่เราจะค้นหาสติปัญญา ๔ ทั้งๆ ที่มันอยู่กับเรานี้ ทั้งๆ ที่อยู่กับเราแต่มันเป็นเราทั้งหมด สรรพสิ่งนี้เป็นเราทั้งหมด กิเลสก็เป็นเรา เจ็บปวด เจ็บไข้ได้ป่วยเป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเรานะ เพราะเป็นเราก็เลยเดือดร้อน แล้วจิตสงบแล้วๆ เห็นใหม่ จิตเวลาสงบแล้วไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา มันเป็นสัจจะเป็นความจริง สัมมาสมาธิ เวลามันเห็นๆ มันเห็น เห็นใหม่ นี่สัจธรรมมันเห็นใคร มันเห็นสติปัญญา ๔ ทั้งๆ ที่ผลของวิญญูะไง เราได้มาเป็นมนุษย์ไง นี่จิตของเรามีการกระทำ เห็นใหม่ มันจะเป็นความมหัศจรรย์ใน

พระพุทธรศาสนาใจ

แล้วพระพุทธรศาสนาสอนเรื่องใจๆ เรื่องนามธรรม นามธรรมที่มันเวียนว่ายตายเกิด นามธรรมที่มันไปกำเนิด ๔ นามธรรมที่มันไปเกิดในสถานะต่างๆ นี่ใจ แล้วถ้าจิตสงบแล้วนี่ สิ่งที่เป็นนามธรรมนี้มันสงบตัวเข้ามา เห็นไหม เป็นสัจจะๆ สัจจะความจริง เห็นไหม ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคตใช่ไหม แล้วถ้ามันเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริงใจ เพื่อทำ แล้วทำให้มันเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริงขึ้นมามันจับต้องได้นี่ เห็นไหม จิตแก้จิตนะ

จิตดวงนั้น จิตดวงนั้นเป็นผู้ที่สงบระงับเข้ามา จิตดวงนั้นเป็นผู้เห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง เห็นไหม เห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง แล้วจิตดวงนั้นมีสติปัญญาแยกแยะ ให้เห็นความจริงนั้น แล้วจิตดวงนั้นมีการกระทำขึ้นมา เห็นไหม นี่จิตดวงใดไม่มีมรรค จิตดวงนั้นก็ไม่มีผล ถ้าจิตดวงนี้มันมีมรรค เพื่อทำ แล้วทำจริง แล้วได้ผลตามความเป็นจริง มันเป็นปัจจัยตั้งเป็นสันติวิถีไปกับจิตดวงนั้นใจ ถ้ามันเป็นความจริงนะ

แต่ที่เราทำเราทำอยู่ด้วยสัญชาตญาณของเราใจ ด้วยสัญชาตญาณของความเป็นมนุษย์ สิ่งที่เป็นเราๆ สรรพสิ่งที่เป็นเรานี้คือสมุทัย คำว่าเราๆ นี่มันป็นสมุทัย เป็นการคาดหมายของเราไป ถ้าเป็นการคาดหมายของเราไปนะ เวลาเราศึกษาแล้วนี่ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ภาคปริยัติ ถ้าภาคปริยัตินะแล้วกิเลสมันบังเงาๆ มันก็ว่ามันเป็น มันรู้ มันเห็นไปหมด ก็มันรู้ ก็มันมีตำรา ก็มันมีการศึกษา แต่ถ้ามันเป็นจริงๆ เราเป็นจริงของเราขึ้นมาก่อนใจ

สิ่งที่มันจะรู้จะเห็นอย่างนั้น ถ้ามันรู้มันเห็นมันเห็นโดยสัญชาตญาณ มันเห็นโดยข้อเท็จจริง มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ เพราะเราไม่เคยรู้เคยเห็น เพราะมันเป็นสัญชาตญาณที่ความคิดมันเป็นอย่างนั้น ถ้าความคิดเป็นอย่างนั้น ใครมีการศึกษาอย่างไร มีจริตนิสัยอย่างไร มุมมองของจิตดวงนั้นมันก็จะมุมมองตามสันดานของจิตดวงนั้น

จิตสงบๆ พอจิตเราสงบเข้ามา ระงับเข้ามา เห็นไหม เวลาเราใช้ปัญญาของเรานี้ จริตนิสัยสันดานของเรามันก็ชอบอย่างนั้น น้อมนำไปอย่างนั้น ถ้า น้อมนำไปอย่างนั้นนะ เราพิจารณาไปแล้วนี่ ถ้ามันไม่สิ้นสุดกระบวนการของมัน มันไม่จบกระบวนการของมัน เราวางไว้ แล้วเรากลับมาทำความเข้าใจ ถ้าใจมันสงบมันมีฐานขึ้นมา เราใช้ปัญญาของเราต่อเนื่องไป นี่ปัญญาต่อเนื่องไป ปัญญาแต่ละครั้งแต่ละคราวนี้มันจะไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกันเพราะโอกาสที่การกระทำมันแตกต่างกัน โอกาสที่การกระทำแตกต่างกันนี้ เพราะจากจิตที่มันมีสมาธิมันคง

มากน้อยแตกต่างกัน จิตที่ไม่เคยสัมผัส จิตที่ไม่เคยวิปัสสนาขึ้นมา พอวิปัสสนาครั้งแรกมันก็ตื่นตื่น มันก็มีหวัจรรย์

แต่ถ้าจิตมันสงบแล้ว จิตสงบมันมากขึ้น ถ้ามันย้อนกลับไปยังจับสติปัฏฐาน ๔ ได้ตามเป็นจริง พิจารณาต่อเนื่องไปมันจะขยายความ มันจะละเอียดลึกซึ้งเข้าไป นี่ไง การละเอียดลึกซึ้งนั้น ครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๑ มันก็แตกต่างกัน ความแตกต่างกันนั้นแตกต่างกันกับกำลังของสมาธิ ๑ แตกต่างกับกับความชำนาญของจิต ๑ แตกต่างเพราะจิต เพราะจิตมันมีอำนาจวาสนา จิตที่สร้างสมบุญญาธิการมา ๑

แต่ถ้าคนสร้างอำนาจวาสนามาแค่นี้ วิปัสสนาไปแล้วมันไม่จบสิ้นกระบวนการของมันไป เห็นไหม วิปัสสนาเข้าไปแล้วมันก็เก๋ๆ เจินๆ มันทำไม่ได้ เราก็ต้องหาหนทางหาช่องทางของเราไป นี่ไง ถ้าเพื่อทำๆ ทำให้มันเกิดขึ้น ทำให้มันเป็นความจริงขึ้นมา จากเพื่อการกระทำเพื่อทำคือการกระทำ กับเพื่อธรรมๆ คือสังขธรรม ถ้าสังขธรรม สังขธรรมมันเป็นความจริงอันนั้น สังขธรรมเป็นความจริงธรรมอันนี้ ธรรมอันนี้เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เวลากราบธรรมๆ กราบสังขธรรมที่มันมีอยู่ตามความเป็นจริง ถ้ามีอยู่ตามความเป็นจริงมันอยู่ที่อำนาจวาสนาของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ อำนาจวาสนาของคน ถ้ามันมีกำลังมากน้อยแค่ไหนมันทำได้ มันจะเข้าไปชำระสะสาง เข้าไปค้ำถ่าง

นี่จิตนิสัย คือความเคยชินของใจ ความเคยชินของใจมันมีสมุทัย สมุทัยคือต้นหาคความทะยานอยาก ต้นหาคความทะยานอยากของคนมันแตกต่างกันไปอย่างไร เห็นไหม นี่เพื่อทำๆ ปัญญา มันจะดี มันจะถลกหนัง มันจะพลิกแพลง พลิกแพลงจากผิวหนัง พลิกแพลงจะเข้าไปได้ ผิวหนัง พลิกแพลงเข้าไปถึงกระดูก พลิกแพลงเข้าไปถึงไขกระดูก มันพลิกแพลงเข้าไป เห็นไหม มันพลิกแพลง มันจะลึกซึ้งเข้าไปๆ ถ้ามันมีการกระทำๆ เพื่อทำๆ ก็เพื่อโอกาสของเราละ

การกระทำแบบนี้ ทางโลกในทางอุตสาหกรรม ถ้าเครื่องยนต์กลไกของเขามีสิ่งใดชำรุด เขาก็สั่งอะไหล่เข้ามาซ่อม สั่งอะไหล่เข้ามาเปลี่ยน สั่งอะไหล่เข้ามาบำรุงรักษา ถ้ายังเทคโนโลยีที่สูง เห็นไหม เขาจะจ้างผู้ชำนาญการมาแก้ไขของเขา ในเครื่องยนต์กลไกของเขา แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม สติก็ต้องเป็นสติของเรา จะสั่งสติจากที่ไหนมา นี่ถ้าเป็นสมาธิๆ ของเรา เราต้องหุงหาขึ้นมาเอง อาหารที่เราจะหุงหากิน เราต้องจุดไฟได้ ต้องตั้งไฟเป็น ต้องมี

ภาชนะ ต้องมีการกระทำ ต้องมีส่วนผสมของมัน มันจะเป็นของมันขึ้นมา

นี่ไง สิ่งที่ว่าศีล สมาธิ ปัญญา ปัญญาถ้าฝึกหัด ฝึกหัดแล้วฝึกหัดเล่า เพราะถ้ามันล้น มันล้นออกไป เราก็ดึงกลับมา ถ้ามันหย่อนเกินไป หย่อนเกินไปเราก็ฝึกหัดของเรา การแก้ไขๆ เราต้องแก้ไขของเราเอง เราต้องซ่อมบำรุงของเราเอง เราจะต้องปิดกั้นสิ่งที่มันเหลวไหล ปิดกั้นสิ่งที่มันยุแห่ย์ มันยุแห่ย์ตะแคงรั่วไง ในการประพฤติปฏิบัติด้วยความไม่เคยชิน ด้วยความไม่ชำนาญ มันจะล้น มันจะบิดเบือน มันจะอย่างไร แล้วเราละ งงนะ

นี่เวลาพิจารณาไป ถ้ากิเลสกำลังของมันไม่พอ กำลังของมันอ่อนด้อยกว่า เห็นใหม่ กิเลสมันไม่มีกำลังที่จะต่อต้านนะ ด้วยสมาธิด้วยปัญญาของเรานี้มันทำแล้วมันก้าวหน้า มันพิจารณาแล้ว แหม! มันคล่องตัว แต่ถ้ากิเลสมันบิดเบือนขึ้นไปนะ มันลุ่มลุกคลุกคลาน เพราะเวลาที่เราประพฤติปฏิบัตินะ ถ้าเป็นศีล เป็นสมาธิ เป็นปัญญา เป็นความถูกต้องดีงาม เห็นใหม่ มันจะมีความสุข ความสงบ มีความปลื้มใจมาก แล้วถ้าเราปฏิบัติแล้วนี้ เราเคยได้อย่างนี้เราจะทำซ้ำอีก กิเลสมันรู้ทันแล้ว

ทำเหมือนกัน ทำมากกว่าเดิมด้วย แต่ความสมดุล เห็นใหม่ ความสมดุลคือมัชฌิมาปฏิปทา ความพอดีของมันมันเบี่ยงเบน ความสมดุลของมันมันไม่ลงตัวมัน เห็นใหม่ เพราะพิจารณาไปทำไปแล้วนี้ ทำมากกว่าเดิมด้วยเพราะมันเคยได้ มันมั่นใจ พอเคยได้แล้วมันมั่นใจ จะทำให้ได้อย่างนั้น มันไม่ได้ มันทุกข์มันยาก นี่ไง คำว่า เพื่อทำๆ นี่มันต้องมีความชำนาญของมัน มันมีอำนาจวาสนา มีการกระทำของเรา

แต่ไม่พ้นวิสัยของความเป็นมนุษย์ ไม่พ้นวิสัยของผู้ที่มีความเพียร ไม่พ้นนิสัยของผู้ที่มีกำลัง ผู้ที่มีความละเอียดรอบคอบ ต้องมีความละเอียดรอบคอบ ดึงกลับมา มันจะถล่นไปอย่างไร มันถล่นไปแล้วนี้มันจะมูมานะไปข้างหน้า เราปล่อยมันไป แล้วเรากลับมาพุทโธของเรา เรากลับมาใช้ปัญญาของเรา เรากลับมาเพราะเราเพื่อธรรมะ เพื่อสังฆธรรม ไม่ใช่เพื่อทำ เพื่อการกระทำแล้วให้กิเลสสวมเขา แล้วให้กิเลสมันผลัดดันไป

ทั้งๆ ที่เราปฏิบัติ เริ่มต้นปฏิบัติเราก็ปฏิบัติด้วยความลุ่มลุกคลุกคลานอยู่แล้ว ลุ่มลุกคลุกคลานเพราะเหตุใด เพราะกิเลสของเราไง กิเลสของเรา ความอีดอัดขัดข้องของเรา ความคาดหวังของเรา ความเห็นของเรามันไม่ใช่ทางของธรรมๆ นี้ ความเห็นก็ต้องเป็นธรรมสิ ความเห็นของเราก็เป็นเรื่องหนึ่งนะ ความเห็นของเราเพราะเราเชื่ออย่างนี้ เราชอบอย่างนี้ เรา

ต้องการอย่างนี้ ถ้าอย่างนี้ ถ้าทำไป ก็อย่างนี้ก็อย่างกิเลสใจ มันไม่ใช่อย่างธรรม

ถ้าเป็นอย่างธรรมดา เราต้องการอย่างนี้ เราชอบอย่างนี้ เรามีความเห็นอย่างนี้ เราก็ทำไปสิ ทำไปพิสูจน์กัน ต้องพิสูจน์ พิสูจน์กับความรู้ความเห็นของเรา กับพิสูจน์กับสัจจะความจริง มันจะลงเป็นอันเดียวกันหรือไม่ ถ้ามันไม่ลงเป็นอันเดียวกัน ความจริงของเรามันก็ยังไม่เกิดขึ้น

ถ้าเป็นความจริงของเราละ ความจริง เห็นใหม่ คุณ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ในความเชื่อของเราว่า ๕,๐๐๐ ปี เห็นใหม่ พระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสอีกในอนาคตวงศ์ ภัทรกัปคือ ๕ องค์กร คือต่อจากองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มาตรัสรู้ อริยสัจอันนี้ นี้ออนาคตวงศ์ พระอรหันต์ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีก ๑๐ พระองค์ก็จะมาตรัสรู้ อริยสัจอันนี้ ถ้าเพื่อทำๆ สัจธรรมมันเป็นอันเดียวกัน สัจธรรมมันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราที่องค์ที่ ๔ ถ้าองค์ ๔ นี้ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกๆ องค์กรตรัสรู้เหมือนกัน แล้วองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าข้างหน้าก็เขาจะมาตรัสรู้ นี้คือสัจจะ

จะนั่นเวลาเราประพฤติปฏิบัติ ถ้าเรามีความชอบๆ เรามีความเชื่อ เรามีความพอใจ เราก็ต้องมีความชอบ ความเชื่อ ความพอใจ มันถึงมีการกระทำ ถ้าการกระทำแล้วนี้ เพราะเรากระทำ เราก็กระทำเพื่อธรรมะ เพื่อทำๆ ก็เพื่อการกระทำๆ เพื่อให้เราชวนขวย เพื่อให้เราพิสูจน์ เพื่อให้เราทดสอบ เพราะเราต้องการความจริง เราเกิดมาเป็นมนุษย์นี้ มนุษย์มีศักยภาพ มนุษย์มีบุญกุศล มนุษย์มีปัญญา มนุษย์มีการกระทำ เพราะเราเป็นมนุษย์นี้ มนุษย์เหนือกว่าเทวดา เทวดา อินทร์ พรหม เวลาถึงที่สุดแล้ว เห็นใหม่ ต้องการบุญกุศล ยังต้องมาตักบาตรพระกัสสปะ พระอินทร์มาตักบาตรพระกัสสปะ พระอินทร์มาตักบาตรกับพระสารีบุตรทั้งนั้น

นี่เพราะเขากระทำมันวิบากของเทวดา วิบากของผู้มีบุญกุศล เขาเป็นวิบากของเขา คือภพชาติของเขา โอกาสของเขา เขาต้องสิ้นชีวิตทั้งนั้นนะ มีการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้ามีการเกิดที่ไหนต้องมีการดับที่นั่น ที่ไหนมีการเกิดที่นั่นต้องมีการดับ ถ้ามันเกิดอย่างนั้นแล้วนี้ เกิดอย่างนั้นสถานะของเขาอย่างนั้น มันมีแต่วันสิ้นอายุขัยไปเท่านั้น ฉะนั้นเขาจะเพิ่มของเขา เขาถึงต้องมีการกระทำของเขา

แล้วเราเป็นมนุษย์ เราเป็นมนุษย์ เรามีศักยภาพ นี่เราเป็นนักบวช เราเป็นพระ เห็นใหม่ ก่อนเข้าพรรษามันก็ขึ้นบานทั้งนั้น อยากจะมีคุณธรรม อยากจะมีสติมีปัญญา นี้ ๑ เดือน อีก ๒

เดือนข้างหน้า ยังมีเวลาอีก ๒ เดือนข้างหน้า เห็นไหม เราค้นคว้าของเรา อย่าไปจ้านๆ อย่าไปหงอยเหงา ให้ขึ้นบานขึ้นมา ทางจงกรมมันมี ฝนตกแดดออกเรื่องของเขา ถ้ามีโอกาสแล้วเราทำของเราแต่มันเบื่อ มันเบื่อเพราะอะไร เบื่อเพราะมันไม่มีแรงดึงดูดใจ มันเบื่อเพราะจิตมันไม่ได้สัมผัสรสของธรรมใจ “รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง” มีรสชาติอะไรบ้างในโลกนี้ที่จะมาเทียบเคียง มันจะมีรสชาติอะไรในโลกนี้ที่จิตมันสงบ มันจะมีรสชาติอะไรนี้

พระพุทธเจ้ายืนยัน “สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี” สุขอื่นใดใจ รสชาติอะไร ในโลกนี้มันมีอะไรที่มันจะมีรสชาติเท่ากับจิตของเราที่มันสงบระงับที่ได้ดื่มธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้สัมผัสธรรมๆ ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ามันได้สัมผัสอย่างนั้นมันแลกมาด้วยอะไร หลวงตาท่านบอก ท่านแลกมา ท่านเดินจนฝ่าเท้านะ มันเลือดจะออก ฝ่าเท้ามันจะถึงเลือดถึงเนื้อแดงเลย

นี่เวลาเขาเดินจงกรมกันนะ แลกมาด้วยฝ่าเท้า ด้วยเลือดซิบๆ แลกมาๆ การแลกมาอย่างนี้มันแลกมาด้วยความพอใจ แลกมาด้วยความภูมิใจใจ มันไม่มีใครบังคับ คุณติ เขาต้องโทษ เขาต้องคิด เห็นไหม เขาต้องโดนบังคับด้วยกฎหมาย ไอ้ของเรานี้เพราะความศรัทธา ความเชื่อของเรา เรามีศรัทธามีความเชื่อของเราใครบังคับ ไม่มีใครบังคับแต่มันรื่นเริงอาจหาญเพื่อการกระทำเพื่อความสุขความสงบความระงับอันนั้น

เราค้นคว้าอย่างนั้นให้จิตมันสงบระงับเข้ามา ถ้าจิตมันสงบระงับเข้ามาเพื่อทำ เพื่อทำก็เพื่อการกระทำ ถ้ามีการกระทำ เห็นไหม มันมีเหตุ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุๆ เรามีเหตุกระทำของเรา เห็นไหม หน้าที่นี้เราจะบอกว่าหน้าที่นะ หน้าที่ของเรา เห็นไหม พระ พระมีสัพปาเย ๔ มีความเสมอกัน มันมีความเสมอกันเพราะเราบวชด้วยความศรัทธา ด้วยความเชื่อของเรา ด้วยการกระทำของเรา เห็นไหม แล้วด้วยครูบาอาจารย์ก็ต้องมีเหตุมีผล มีเหตุมีผลคือว่าฟังแล้ว ฟังแล้วหรือการกระทำนั้นมันมีเหตุมีผลที่พิสูจน์ได้ มันต้องพิสูจน์

แต่นี้พอพิสูจน์แล้วนี่มันเป็นวัฒนธรรม เป็นสังคมของกรรมฐาน เพื่อทำๆ ครูบาอาจารย์ท่านสงวนรักษาไว้ให้เรามีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติใจ มีโอกาสประพฤติปฏิบัติแล้วนี้ ตอนนี้นันก็เป็นหน้าที่ของเราแล้วแหละ มันหน้าที่ของเราแล้วแหละเราจะเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเราหรือไม่ ถ้าไว้ในอำนาจของเราได้ก็คือสติใจ สติระลึก ถ้าพุทโธๆ นี่ พุทโธเป็นคำบริกรรม ถ้าคำบริกรรมซัดๆ นี่จิตมันแจ่มใสกับพุทโธ ถ้าจิตมันแจ่มใสกับพุทโธนี่มันไม่คิดเรื่อง

อื่นใด

แต่ที่เราบอกเราก็ระลึกพุทโธอยู่ แต่พุทโธที่ปาก พุทโธที่ผิวเผิน มันยังคืนได้ คือมันคืนได้ เห็นไหม คุณติ ลอบไซที่เขาตัดปลา ถ้ามันปะชุนไม่ดี เห็นไหม ปลามันเข้ามาในลอบไซของเรา แต่มันมีรูให้ออกได้มันก็ไปของมัน ใสนี้ก็พุทโธๆ นะ นี่ลอบไซของเรามันไม่ขัด สติเราไม่มันคงใจ สติเราไม่รอบคอบ พุทโธก็สักแต่ว่า เหมือนลอบเหมือนไซของเรานี้รูพรุนไปหมดเลย ปลามันเข้ามามันก็ออกหมด แต่ถ้าลอบไซเรามันคง ลอบไซของเราละเอียดรอบคอบ เห็นไหม ปลาเข้ามามันจะไปไหน ปลาเข้ามาในลอบในไซมันก็อยู่ในลอบในไซนั้นแหละ

นี่ก็เหมือนกัน ระลึกพุทโธๆ คำว่าระลึกพุทโธนี้ เขาต้องการกล่อมจิตไว้ให้มันอยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้ใจของเราอยู่กับพุทธะ ระลึกพุทโธนี้ หายใจก็นึกพุท หายใจออกนึกโธนี้ แต่พวกเรามันดึงเครียด พวกเรามันอื้อ... มันจืดชืด มันมีแต่ความทุกข์ยาก มันบังคับตัวเอง มันไม่มีประโยชน์อะไรเลย นี่คิดแบบพาล

คิดแบบบัณฑิต ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในสมัยพุทธกาลนะ เวลามิใครไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าใครเป็นคนสอน ใครเป็นคนบอก เราตรัสรู้เองโดยชอบ แล้วเหตุผลละ เหตุผลเราทำของเรามาๆ อานาปานสติ เห็นไหม บุญเพนิวาसानุสสติญาณ จุตุปปาตญาณ อาสวักขยญาณ แล้วเวลาสอนเห็นไหม สอนปัญจวัคคีย์ ปัจจวัคคีย์ได้เป็นพระอรหันต์ สอนยสะอีก ๕๔ องค์ได้เป็นพระอรหันต์ สอนชฎิล ๓ พี่น้อง ๑,๐๐๐ องค์ หมด เป็นพระอรหันต์หมดเลย

ถ้ามันไม่มีเหตุมีผลเป็นมาได้อย่างไร ถ้าเรามีเหตุมีผลของเรานี้ เห็นไหม เราค้นคว้าสิ เรากระทำ ว่าพุทโธๆ พุทโธนี้มันต้องการหาพลังงานหาทุน จะทำสิ่งใดมันต้องมีทุนมีรอนถึงทำได้ทั้งนั้น มีทุนรอนแล้วมันต้องมีสติปัญญา เพื่อทำกิจการนั้นให้สำเร็จลุล่วง นี่ก็เหมือนกัน พุทโธๆ นี้เพื่อต้องการหาใจของเราเป็นทุนเป็นรอน สัมมาสมาธิแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาด้วยการฝึกหัดใช้ปัญญานั้น นั่นนะการมีทุนแล้วเราก็ทำกิจการของเราให้มันสมขึ้นไป เห็นไหม นี่การกระทำอย่างนั้นเรียกมรรค ๘ ถ้ามรรค ๘ เป็นมรรคโค มรรคโคเป็นทางอันเอก ทางของจิต จิตที่มันก้าวเดิน แล้วไม่สงสัยเลย

ตอนนี้สงสัย สงสัยเพราะว่าเราพึ่งเอา เราจินตนาการเอา เราศึกษาเอาถึงสงสัย สงสัยเพราะว่าจิตได้สำนึกมันสงสัย แต่เวลาประพฤติปฏิบัติไปนี่ เวลามันรอบคอบ วิปัสสนา เห็นไหม

มันถอนจากจิตได้สำนึกเลย มันถอนหมด ถ้ามันไม่ถอนหมดมันเกิดความสงสัย คนเรานะถ้ายังสงสัยยังลังเลอยู่ เห็นไหม นั่นละกิเลสอันละเอียด มันสงสัย มันไม่แน่ใจๆ มันไม่แน่ใจ แต่ถ้าเป็นความจริงนะ ทะลุปรุโปร่ง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ขำระล้างทั้งหมด นั่นนะเป็นประโยชน์ของเรา

นี่พูดถึงว่าเพื่อทำ ก็เพื่อประโยชน์ของเรา เพื่อทำก็เพื่อชีวิตนี้ เพื่อจิตนี้ ถ้าไม่อย่างนั้นจิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เป็นฉรรวาสก็ต้องตาย เป็นมนุษย์ก็ต้องตาย เป็นพระก็ต้องตาย แต่หลวงปู่มัน หลวงตาท่านตาย กิเลสตายก่อนท่าน ท่านบอกว่าท่านอดอาหาร ท่านพยายามรื้อค้นเวลากิเลสมันบีบคั้นขึ้นมา เห็นไหม ตายนะๆ สุดท้ายท่านบอกว่าท่านมีความเข้มแข็ง ท่านมีความมั่นคงของท่าน กิเลสตาย กิเลสตายหมด กิเลสอย่างนั้นตายหมด พอกิเลสตายไปแล้ว แต่ท่านก็ต้องนิพพานไป

ในพระไตรปิฎกองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฉันอาหารของนางสุชาดาถึงซึ่งกิเลสนิพพาน ฉันอาหารของนายจุนทะเมื่อสุดท้ายถึงซึ่งชั้นนิพพาน ชั้นที่คือธาตุ ๔ และชั้นที่ ๕ นี่ไปถึงซึ่งชั้นนิพพาน สอุปาทิเสสนิพพานพระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ กับพระอรหันต์ที่สิ้นชีวิต เห็นไหม นี่เวลาเกิด เกิดมาเป็นคนกิเลสเต็มหัวใจ เวลาเกิดเป็นพระอรหันต์ เห็นไหม นั่นนะขำระล้างกิเลส หายสงสัยทั้งหมดเลย ฉะนั้นเวลาจะเป็นจะตายถึงไม่มีอะไรเป็นไม่มีอะไรตาย จบสิ้นกระบวนการของธรรมชาติ เอวัง